

UDK 618.4/.5-053.85
618.4/.5-053.67

Ishod trudnoća i poroda u mladih i starih prvorotkinja

Pregnancy and delivery outcome in young and older primigravidae

Tina Sušan^{1*}, Ivana Šimunović¹, Neda Smiljan Severinski¹

SAŽETAK. Cilj istraživanja: Utvrditi i usporediti ishod trudnoće i poroda na početku i pri kraju reproduktivne dobi. **Materijal i metode:** U istraživanje je uključeno 59 prvorotkinja mlađih od 18 godina i 233 prvorotkinje starije od 35 godina, koje su rodile u našoj ustanovi tijekom dvogodišnjeg razdoblja (od 2006. do 2007. god.). Podaci su prikupljeni retrospektivno, pretraživanjem medicinske dokumentacije i rađaoničkog protokola hospitaliziranih roditelja. **Rezultati:** U starih prvorotkinja značajno je povećan broj medicinskih zahvata u trudnoći kao i učestalost komplikacija u trudnoći (36,48% vs. 16,94%, $p < 0,05$). U starih prvorotkinja značajno je češća i učestalost operativnog dovršenja poroda carskim rezom (23,60% vs. 8,47%, $p < 0,05$) iako nije uočena značajna razlika u nepravilnostima rađanja. Mlade prvorotkinje znatno češće rađaju uz epiduralnu analgeziju (32,20% vs. 25,32%, $p < 0,01$). Ne postoji značajna razlika u trajanju gestacije, u srednjoj vrijednosti rodne mase, niti razlika u *Apgar score* novorođenčadi. **Zaključak:** Mlade i stare prvorotkinje su rizične skupine roditelja koje zahtijevaju posebnu opstetričku skrb i planiranje načina rađanja. Negativan učinak životne dobi na ishod trudnoće jače je izražen u starijih prvorotkinja.

Ključne riječi: porod, prvorotkinje, reproduktivna dob, trudnoća

ABSTRACT. Aim: To determine and compare the frequency of the risk of pregnancy and delivery outcome at the beginning and ending of reproductive age. **Methods:** The study included 59 nulliparous adolescents younger than 18 years and 233 nulliparous women 35 years and older in the period of two years (2006-2007). Birth records and patient files were retrospectively analysed and compared. **Results:** In the primiparae of 35 years or more, medical interventions during pregnancy were higher, and the risk of chronic diseases which complicated their pregnancies increased (36,48% vs. 16,94, $p < 0,05$). The incidence of cesarean section was statistically higher in pregnancies above 35 years (32,20% vs. 25,32 % $p < 0,01$). Birth weight, APGAR scores and, incidence of premature birth, were not significantly different between groups. **Conclusion:** Both adolescents and women of advanced reproductive age comprise distinct groups of obstetrics patients. Each has special needs and is susceptible to different obstetric risks. Nulliparous women of 35 years and older have higher risk of negative effect of age on their pregnancies.

Key words: labor, pregnancy, primiparae, reproductive age

¹ Klinika za ginekologiju i porodništvo, Klinički bolnički centar Rijeka

Primljeno: 28. 6. 2008.

Prihvaćeno: 17. 10. 2008.

Adresa za dopisivanje:

* Tina Sušan, dr. med.,

Klinika za ginekologiju i porodništvo, KBC Rijeka,

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Cambierijeva 17/5, 51000 Rijeka

e-mail: susanj_tina@yahoo.com

<http://hrcak.srce.hr/medicina>

UVOD

Prvoročkinje koje rađaju prije 18. godine života i one starije od 35 godina prepoznate su kao rizične skupine rođilja koje zahtijevaju posebnu opstetričku skrb. Mnogi autori izvještavali su o komplikacijama u trudnoći i porodu u mladih¹⁻⁶ i starih rođilja⁷⁻¹³. Krvarenja tijekom trudnoće, prijeteći i spontani pobačaji, EPH-gestozе, prijevremeni porod³⁻¹² češće se javljaju kod spomenutih rođilja. U starih prvoročkinja također je povećan i broj medicinskih zahvata u trudnoći te operativno dovršenje poroda carskim rezom⁷⁻¹². Cilj ovog istraživanja je utvrditi i usporediti ishod trudnoće i poroda u mladih i starih prvoročkinja koje su rodile tijekom dvogodišnjeg razdoblja u našoj ustanovi.

ISPITANICI I METODE

U dvogodišnjem razdoblju u našoj ustanovi rodilo je ukupno 5.859 žena (od 2006. do 2007. god.). U

Komplikacije u trudnoći i porodu češće se javljaju kod prvoročkinja koje rađaju prije 18. godine života i žena starijih od 35 godina i razlog su njihova uvrštenja u rizične skupine rođilja koje zahtijevaju posebnu opstetričku skrb. U starih prvoročkinja također je povećan i broj medicinskih zahvata u trudnoći te operativno dovršenje poroda carskim rezom.

Iako su i mlade i stare prvoročkinje prepoznate kao rizične skupine rođilja, negativan učinak životne dobi na trudnoću izrazitiji je u starih prvoročkinja. Trudnoća prije 18. godine života često je neželjena i povezana s negativnim socijalno-ekonomskim prilikama mladih majki, što zasigurno može utjecati na njen ishod, međutim, biološki uvjetovano, trudnoća u mlade prvoročkinje ima bolji ishod u odnosu na onu u starijoj životnoj dobi.

istraživanje je uključeno 59 prvoročkinja mladih od 18 godina (1,01%) i 233 starijih od 35 godina (3,97%). Retrospektivno smo prikupili i analizirali podatke pretraživanjem medicinske dokumentacije i rađaoničkog protokola. Uspoređivane su osnovne osobitosti starih i mladih prvoročkinja, broj medicinskih zahvata u trudnoći, učestalost komplikacija u trudnoći kao i ishod trudnoće i poroda. Rezultati se prikazani u tablicama, a statistička značajnost utvrđenih razlika među skupinama je izračunata χ^2 testom.

REZULTATI

Srednja vrijednost životne dobi mladih prvoročkinja iznosi 17,2 god., a u starih 37,1 god. Mlade prvoročkinje zanesu jednoplodnu trudnoću, češće su neudate (71,19 % vs. 24,46% $p < 0,05$) i rađaju djecu izvan bračne zajednice (tablica 1). Mlade prvoročkinje značajno češće rađaju spontano i uz epiduralnu analgeziju (32,20% vs. 25,32%, $p < 0,01$; tablica 3).

U starih prvoročkinja povećan je broj medicinskih zahvata u trudnoći (amniocenteza) i značajno češće zanesu medicinski potpomognutom oplodnjom. U starih rođilja značajno je veća i učestalost oboljenja u trudnoći (36,48% vs. 16,94%, $p < 0,05$; tablica 2). Iako nije uočena značajna razlika u nepravilnostima rađanja (slabost ili odsutnost trudova, nenormalnost stava djeteta; tablica 2), elektivni i hitni carski rez kao operativni način dovršenja trudnoće i poroda češće je primijenjivan u starih prvoročkinja (23,60% vs. 8,47%, $p < 0,05$; tablica 3).

Ne postoji značajna razlika između mladih i starih prvoročkinja u gestacijskoj dobi, učestalosti rađanja prije 37. tj., vrijednosti rodne mase, spolu, niti razlika u *Apgar score* novorođenčadi manjem od 7 (tablica 1, tablica 4).

RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Ovim retrospektivnim istraživanjem utvrđene su višestruke razlike u tijeku i ishodu trudnoća u mladih i starih prvoročkinja, što je u skladu s podacima koje su prikazali drugi istraživači¹⁻¹³. Iako su i mlade i stare prvoročkinje prepoznate kao rizične skupine rođilja, negativan učinak životne dobi na trudnoću izrazitiji je u starih prvoročkinja. Moderni stil života, dugo školovanje, zaposlenost

Tablica 1. Osnovne osobitosti trudnica i trajanje gestacije

	Primipara iuvenilis		Primipara vetusta	
	N 59/5859	% 1,01	N 233/5859	% 3,97
Životna dob (SV, god.)	17,2		37,1	
Izvan bračne zajednice	42	71,19*	30	24,46
Jednoplodna trudnoća	59	100	226	96,99
Višeplodna trudnoća	-		7	3,00
Gestacijska dob (SV, tj.)	38,93		38,93	
Gestacijska dob manja od 37 tj.	3	5,08	25	10,73

* p<0,05

Tablica 2. Medicinski zahvati i komplikacije trudnoće

	Primipara iuvenilis		Primipara vetusta	
	N	%	N	%
Amniocenteza	0	0	89	38,20**
MPO	0	0	22	9,44*
Oboljenja u trudnoći	10	16,94	85	36,48*
Nepravilnosti rađanja	11	18,64	83	35,62
Uredan tijek poroda	48	81,35	150	64,38

MPO – medicinski potpomognuta oplodnja, * p<0,05, ** p<0,01

Tablica 3. Način dovršenja trudnoće i poroda

	Primipara iuvenilis		Primipara vetusta	
	N	%	N	%
Vaginalni	54	91,53**	167	71,67
VE	0	0	11	4,72
SC	5	8,47	55	23,60*
Oksitocin	50	84,75	191	81,97
EPA	19	32,20**	22	25,32

* p<0,05, ** p<0,01, SC – carski rez, VE – vakuum ekstrakcija

Tablica 4. Osnovne osobitosti novorođenčadi

	Primipara iuvenilis		Primipara vetusta	
	N	%	N	%
Spol				
Muško	29	49,15	121	50
Žensko	30	50,85	121	50
Višeplodne trudnoće	-		7	3
Muško	-		-	
Žensko	-		16	6,61
Rodna masa (SV, g)	3266		3279	
Masa veća od 4 kg	8	13,56	31	12,94
Masa manja od 1 kg	1	1,70	5	2,07
Apgar manji od 7	2	3,39	12	4,96

žene, stjecanje ekonomskih preduvjeta za trudnoću i odgađanje rađanja u stariju životnu dob iza 35. godine povezano je češće s komplikacijama i neuspješnom trudnoćom. Češća pojava oboljenja u trudnoći, medicinskih zahvata te dovršenja trudnoće i poroda carskim rezom ukazuju na to da stare prvoročkinje, bez obzira na dobre socio-ekonomske preduvjete, spadaju u skupinu trudnica većeg rizika u odnosu na mlade⁷⁻¹³.

Trudnoća prije 18. godine života često je neželjena i povezana s negativnim socijalno-ekonomskim prilikama mladih majki, što zasigurno može utjecati na njen ishod, međutim, biološki uvjetovano, trudnoća u mlade prvoročkinje ima bolji ishod u odnosu na onu u starijoj životnoj dobi, što smo prikazali i u ovom istraživanju. Pravovremeno informiranje mladih žena, zdravstveno prosvjeđivanje i poticanje na rađanje u mlađoj životnoj dobi obaveza je svih zdravstvenih radnika i šire zajednice u smislu razvijanja populacijske politike. Posebna opstetrička skrb, intenzivniji antepartalni i intrapartalni nadzor te planiranje načina rađanja neophodni su u žena starije životne dobi, što dodatno opterećuje zdravstveni sustav i u današnjem društvu zahtijeva povećanje izvora ljudskih i materijalnih sredstava.

LITERATURA

1. Horgan RP, Kenny LC. Management of teenage pregnancy. *The Obstetrician and Gynaecologist* 2007;9:153-8.
2. Klein JD and the Committee on Adolescence. Adolescent Pregnancy: Current Trends and Issues. *Pediatrics* 2005;116:281-6.
3. Chen X-K, Wen SW, Fleming N, Demissie K, Rhoads GG, Walker M. Teenage pregnancy and adverse birth outcomes: a large population based retrospective cohort study. *Int J Epidemiol* 2007;36:368-73.
4. Fraser AM, Brockert JE, Ward RH. Association of young maternal age with adverse reproductive outcomes. *N Engl J Med* 1995;332:1113-7.
5. Gilbert W, Jandial D, Field N, Bigelow P, Danielsen B. Birth outcomes in teenage pregnancies. *J Matern Fetal Neonatal Med* 2004;16:265-70.
6. Gortzak-Uzan L, Hallak M, Press F, Katz M, Shoham-Vardi I. Teenage pregnancy: risk factors for adverse perinatal outcome. *J Matern Fetal Med* 2001;10:393-7.
7. Bianco A, Stone J, Lynch L, Lapinski R, Berkowitz G, Berkowitz RL. Pregnancy outcome at age 40 and older. *Obstet Gynecol* 1996;87:917-22.
8. Dildy GA, Jackson GM, Fowers GK, Oshiro BT, Varner MW, Clark SL. Very advanced maternal age: pregnancy after age 45. *Am J Obstet Gynecol* 1996;175:668-74.
9. Hansen JP. Older maternal age and pregnancy outcome: a review of the literature. *Obstet Gynecol Surv* 1986;41:726-42.
10. Ziadeh S, Yahaya A. Pregnancy outcome at age 40 and older. *Arch Gynecol Obstet* 2001;265:30-3.
11. Göl M, Aydın C, Guven CM, Yensel U, Karci L, Baloglu A. Pregnancy outcome in women aged 40 or over. *Gynecol Obstet Reprod Med* 2003;9:176-9.
12. Jacobsson B, Ladfors L, Milsom I. Advanced Maternal Age and Adverse Perinatal Outcome. *Obstet Gynecol* 2004;104:727-33.
13. Adams MM, Oakley GP Jr, Marks JS. Maternal age and births in the 1980s. *JAMA* 1982;247:493-4.